

Geloofs-leven

God en de goden

Groiegroepen C.G.K. Groningen
Seizoen 2003/2004, nr. 9

Bijbelstudie: Psalm 115

Doel van dit gesprekspapier

Vanuit de psalm stil staan bij de plaats die de HERE in ons leven heeft.

Ontmoeting met elkaar

- ☛ Bespreek de stelling: *Het heidendom is teruggekeerd in ons land.*

Gebed

Inleiding

De psalmen 113-118 vormen een verzameling “Halleluja-psalmen” die tijdens het Joodse Paasfeest gezongen werden (Pascha-hallel). In Mattheüs 26: 30 gaat het daarover als er staat dat Jezus met zijn discipelen naar de Olijfberg ging “na de lofzang gezongen te hebben”. Het begint in Psalm 113 veelzeggend met de verheerlijking van die grote God die zeer laag neerziet en de geringe opricht. Woorden die ook te vinden zijn in de lofzang van Maria (Lucas 1: 46-55). De redding van de zondaar door het neerdalen van Christus in onze werkelijkheid en Zijn gang naar het kruis is daar wel het meest sprekende teken van.

Psalm 114 bezingt Gods machtige daden toen Hij Israël verlostte uit Egypte. Psalm 115 spreekt van de grootheid van God tegenover de nietigheid van de afgoden. In Psalm 116 gaat het over de relatie van de gelovige met deze God die “hoort naar onze stem”. Psalm 117 verbreedt het blikveld van Israël naar al de volken. Heel de aarde wordt opgeroepen deze God te loven. Psalm 118 vertolkt de dank van verlostte mensen. De passages over “die door de bouwlieden versmade steen” en het “gezegend hij, die komt in de naam van de HERE” worden in het Nieuwe Testament met nadruk op Christus betrokken.

Bezinning vanuit de Bijbel

📖 Lezen: Psalm 115: 1

1. Wat valt je op in deze tekst?
2. Zie je een verband met de eerste bede van het “onze Vader” (Mattheüs 6: 9)?
Zo ja, probeer dat eens te verwoorden.
Op welke manier zijn wij bezig met de eer van onze God?

📖 Lezen: Psalm 115: 2

3. Op welke manier komt de vraag “Waar is dan jouw God?” op ons af?
Hoe reageer je daarop?

📖 Lezen: Psalm 115: 3-7

4. Wat valt je in dit gedeelte op?
5. Veel mensen hebben moeite met de “soevereiniteit” van God. Hij is oppermachtig, “ongrijpbaar”, geheel vrij om te doen en laten wat Hij wil. Wij zouden vaak willen dat Hij rekenschap zou afleggen van Zijn bestuur.
Wat helpt jou om Hem “God” te laten zijn en je aan Hem toe te vertrouwen?
6. Bespreek de stelling: *In de westerse wereld is het eigen “ik” de belangrijkste afgod.*
7. Bespreek de definitie van “afgoderij” in de Catechismus (zondag 34):
“Afgoderij is in plaats van of naast de enige ware God, die Zich in zijn Woord geopenbaard heeft, iets anders bedenken of hebben waarop men zijn vertrouwen stelt.”
Zijn er dingen, mensen, methoden, voorzieningen waar wij meer vertrouwen op stellen dan op God? Is er op dit punt verschil tussen ons uitgangspunt en onze levenspraktijk? Vertel.....!

📖 Lezen: Psalm 115: 8-11

8. Wat valt je op?
9. Wie zouden bedoeld worden bij vers 11a (vergelijk Handelingen 2: 39; 10: 2; **13: 16, 26**; 16: 14 etc.)?

Wat betekent het voor jou, dat God je “hulp” en je “schild” is?
Er zijn mensen voor wie dat moeilijk is omdat ze “er niks van merken”. Wat zou je tegen hen willen zeggen? Hoe kun je hen helpen?

📖 Lezen: Psalm 115: 12-13

10. Waarschijnlijk dateert deze psalm uit de tijd dat Israël net was teruggekeerd uit de Babylonische ballingschap. Het was een hele moeilijke tijd. Daarbij kwam de hoon van (mensen uit) de heidense volken: Waar is toch jullie God? (zie vers 2). Daartegenover klinkt een geloofsbelijdenis: God heeft aan ons gedacht (De terugkeer? Een concrete redding in een bepaalde situatie? Een profetische uitspraak?). Er klinkt de stellige zekerheid dat God zal zegenen, en dan volgen weer de drie categorieën uit de verzen 9-11. Opvallend is de uitbreiding in vers 13b (zie ook 14b; Jeremia 6: 13, 16: 6; 31: 34): de kinderen horen er helemaal bij!

Op welke manier krijgen onze jonge mensen te maken met die vraag “Waar is toch jullie God?” Hoe kunnen wij hen helpen om hun vertrouwen op de HERE te (gaan) stellen? Maak eens concrete actiepunten voor jezelf. Wat ga je hiermee doen?

📖 Lezen: Psalm 115: 14-18

11. “Zegenen” wil zeggen: “Het goede van God wordt op je gelegd als een werkzame kracht”. Dit “werkt” niet automatisch of magisch. Het heeft alles te maken met de overgave aan de HERE die onze hulp en ons schild is, en die er naar verlangt ons te geven wat wij echt nodig hebben. De zegen is afhankelijk van de God die wil zegenen. Het functioneert alleen binnen de kaders, die Hij eraan geeft.

Deze “kracht” staat lijnrecht tegenover de “krachten” van het heidendom.....

Het “klassieke” wereldbeeld bestond uit de “hemel” boven, de aarde “beneden” en het dodenrijk “onder”. De hemel behoort de HERE toe. Het is Zijn paleis. Wij beseffen niet meer dat deze uitspraak veelzeggend was in de kaders van het denken in de oudheid. Buiten Israël meende men dat de hemel bevolkt was met talrijke goden en machten....

De aarde werd eveneens vaak gezien als “godin” of “goddelijk”. In de Bijbel is de aarde een kunstwerk van Gods handen. Er is een nadrukkelijk onderscheid tussen de Schepper en de schepping. Het is ten diepste toverij als men allerlei krachten toedicht aan stenen, kruiden, bijzondere voorwerpen etc. Ook het populaire spreken over “energie-banen” in het lichaam en alles wat daarmee samenhangt, staat haaks op de boodschap van de Bijbel. Het gaat namelijk uit van het oosterse principe dat alles goddelijk is en dat wij in relatie daarmee in een bepaald “evenwicht” zouden moeten komen.

Vers 17 roept allerlei vragen op. We moeten hierin niet zozeer uitspraken lezen over het hoe en wat van de doden. Waar het om gaat is de scherpe scheiding tussen levenden en doden. De doden “hebben geen stem meer”. Waarschijnlijk speelt hierbij de heidense achtergrond, die vaak sterk gericht is op de doden en het contact met “(geesten van) doden” (vergelijk 1 Samuël 28 en 1 Corinthiërs 10: 14-22; boze geesten “spelen” de rol van overledene of afgod). Dit wordt door de Bijbel ten strengste afgewezen (het is een gevaarlijke leugenmacht van Satan!).

Kom je wel eens in aanraking met verhalen over “goden en machten”, “krachten en energieën”, “geesten van overledenen” etc.? Hoe reageer je daarop?

Dankgebed en voorbede

Laten we bidden om onderscheidingsvermogen, want als het gaat om heidense zaken, dan is er veel dat we niet in de gaten hebben en waar we het wel zien is er vaak sprake van onderschatting of overschatting.

Zingen

♫ Gezang 427

Beveel gerust uw wegen,
al wat u 't harte deert,
der trouwe hoed' en zegen
van Hem, die 't al regeert.
Die wolken, lucht en winden
wijst spoor en loop en baan,
zal ook wel wegen vinden,
waarlangs uw voet kan gaan.

De Heer moet gij vertrouwen,
begeert gij d' uitkomst goed,
op Hem uw hope bouwen,
zal 't slagen wat gij doet.
Door geen bekommelingen,
geen klagen en geen pijn
laat God zich iets ontwringen:
Hij wil gebeden zijn.

Laat Hem besturen, waken,
't is wijsheid wat Hij doet!
Zo zal Hij alles maken,
dat g'u verwondren moet,
als Hij, die alle macht heeft,
met wonderbaar beleid
geheel het werk volbracht heeft,
waarom gij thans nog schreit.